

Redakcja: Beata Surmacz (dyrektor IEŚ), Tomasz Stępniewski (z-ca dyrektora IEŚ),
Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Aleksandra Kuczyńska-Zonik, Jakub Olchowski,
Konrad Pawłowski, Agata Tatarenko

Nr 599 (111/2022) | 16.05.2022

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Jan Muś

Nowy terminal LNG w Europie Południowo-Wschodniej

3 maja w Alexandroupolis w Grecji oficjalnie rozpoczęły się prace nad terminalem LNG (*Independent Natural Gas System* – INGS). Jest to projekt ważny dla bezpieczeństwa energetycznego Europy Południowo-Wschodniej. LNG ma być dostarczany z USA, Afryki Północnej oraz z Bliskiego Wschodu. Budowa terminala zwiększy poziom dywersyfikacji dostaw gazu do Europy Południowo-Wschodniej oraz pomoże uniezależnić się od wpływów rosyjskich. Dalsza gazyfikacja regionu będzie też miała pozytywny wpływ na transformację energetyczną Bałkanów. Terminal ma zacząć działać w grudniu 2023 r.

Alexandroupolis INGS będzie składać się z pływającej jednostki magazynowania i regazyfikacji oraz 28 km rurociągów podmorskich i lądowych, które będą połączone z krajowym systemem gazu ziemnego Grecji. Nowa infrastruktura będzie w ten sposób powiązana z innymi projektami połączeń międzysystemowych, takimi jak gazowy interkonektor Grecja-Bułgaria, który będzie działał od września 2022 r., ale także z ważnymi połączeniami gazowymi między Bułgarią, Macedonią Północną i Serbią oraz z gazociągiem transadriatyckim (*Trans Adriatic Pipeline*). Dzięki nowemu projektowi państwa te będą mogły znacząco zmniejszyć swoją zależność od rosyjskiego gazu ziemnego poprzez dywersyfikację tras i źródeł dostaw.

Gastrade, spółka użyteczności publicznej z siedzibą w Grecji, zarządza projektem budowy. Będzie ona także w przyszłości operować INGS, czyli importować i regazyfikować 5,5 mld m³ LNG rocznie (zużycie gazu ziemnego w południowo-wschodniej Europie wynosi od 10 do 11 mld m³ rocznie, z czego połowę dostarcza Rosja). Gastrade podjęło ostateczną decyzję inwestycyjną w styczniu 2022 r. i przewiduje zakończenie realizacji projektu do końca 2023 r. Gastrade ma pięciu udziałowców, z których każdy posiada 18% udziałów. Należą do nich: Asimina-Eleni Copelouzos z greckiej grupy Copelouzos, greckie przedsiębiorstwo przesyłowe LNG GasLog LNG Services, greckie przedsiębiorstwo gazownicze DEPA, grecki operator systemu przesyłowego gazu DESFA oraz Bulgartransgaz, operator krajowego systemu przesyłowego i magazynowania gazu ziemnego w Bułgarii. Wszystkich pięciu partnerów Gastrade zgodziło się zaoferować po 2 procent, aby Macedonia Północna mogła wejść do konsorcjum z 10-procentowym udziałem. Z drugiej strony ESM, państwowa firma elektryczna z Macedonii Północnej, nabędzie 25 procent udziałów w elektrowni gazowej, która ma zostać zbudowana przez Damco Energy, spółkę zależną grupy Copelouzos, w strefie przemysłowej Alexandroupolis.

Znaczenie nowego terminala. Rosyjski gigant gazowy Gazprom wstrzymał niedawno dostawy gazu do Bułgarii, podczas gdy państwa członkowskie UE dyskutują na posiedzeniach ministrów ds. energetyki na temat płatności w rublach, nie mogąc wypracować wspólnego stanowiska. Oczekiwane są dalsze zakłócenia, a nawet przestoje w dostawach gazu. Jednocześnie UE przygotowała swój plan REPowerEU, którego celem jest zmniejszenie importu rosyjskiego gazu o 155 mld m³ w tym roku i wypełnienie europejskich magazynów gazu do poziomu 80% do listopada 2022. Nawet bez zakłóceń jest to trudny cel do osiągnięcia, dlatego znaczenie nowych projektów importowych, takich jak Alexandroupolis LNG, jest oczywiste.

Alexandroupolis INGS zostało uznane przez Komisję Europejską za projekt wspólnego zainteresowania (ang. *Project of Common Interest*). Jest on uważany za projekt o strategicznym znaczeniu, mający na celu przyczynienie się do bezpieczeństwa energetycznego Grecji, a także innych państw południowo-wschodniej Europy, w tym Bułgarii, Rumunii i Serbii, oraz do dywersyfikacji dostaw gazu do regionu poprzez pozyskiwanie LNG od takich państw, jak: USA, Egipt, Katar i Algieria. Na uroczystości w Aleksandropolis obecni byli: premier Grecji Kyriakos Mitsotakis, premier Bułgarii Kiril Petkow, prezydent Serbii Aleksandar Vučić, premier Macedonii Północnej Dimitar Kovačevski, przedstawiciele spółki operacyjnej Gastrade, ministrowie i parlamentarzyści, a także Charles

Michel, przewodniczący Rady Europejskiej. Gastrade ma zapewnione kontrakty na odbiór połowy zdolności regazyfikacyjnej terminala.

Główny dystrybutor gazu w Bułgarii, państwowa spółka Bulgargaz, zarezerwowała już przepustowość około 500 m³ gazu ziemnego rocznie na okres 10 lat. Elektrownie Macedonii Północnej podpisały porozumienie o współpracy z greckim Gastrade.

Inne projekty gazowe. Oprócz projektu w Alexandroupolis, w Grecji planowana jest kolejna inwestycja w pływający terminal Dioryga LNG na Koryncie, która ma być realizowana przez grecką rafinerię Motor Oil. Ostateczna decyzja inwestycyjna spodziewana jest pod koniec tego roku, a roczna przepustowość ma wynieść ok. 2,5 mld m³. Jednocześnie Elpedison ma własny plan o nazwie Thessaloniki, który ma zacząć funkcjonować w 2025 r. i będzie również wykorzystywać pływającą platformę. Gastrade ogłosiło, że otrzymało pozwolenie od regulatora na zainstalowanie swojego drugiego pływającego terminala na morzu w Tracji. Jeśli chodzi o gazociąg, nowe połączenie o przepustowości 1,5 mld m³ rocznie z opcją zwiększenia do 3 mld m³ planują grecki operator DESFA i spółka NER JSC Skopje z Macedonii Północnej. Inwestycja ta ma sięgnąć 110 mln euro i jeszcze bardziej zwiększyć zdolność Macedonii Północnej do pozyskiwania gazu z nowych międzynarodowych źródeł.

Wnioski. Przedsięwzięcie w Alexandroupolis będzie miało swoje polityczne oraz gospodarcze konsekwencje. Uruchomienie INGS spowoduje ograniczenie rosyjskich wpływów w regionie. Co prawda zapotrzebowanie Grecji, Bułgarii, Macedonii Północnej oraz Serbii jest większe niż 5,5 mld m³ gazu, ale nowy terminal LNG będzie stanowił istotny krok w kierunku dywersyfikacji źródeł dostaw gazu w regionie Europy Południowo-Wschodniej. Będzie to także jasny sygnał dla polityków, gospodarek i społeczeństw. Dla strony greckiej jest to szczególnie ważny projekt, ponieważ zwiększa on wpływy Grecji w regionie Europy Południowo-Wschodniej. Pozostałe państwa uzyskają lepszy dostęp do gazu, co z kolei pozwoli na szybszą i tańszą transformację energetyczną i gospodarczą Serbii, Bułgarii i Macedonii Północnej. Budowa nowych terminali LNG w Grecji ma także inny wymiar – odciąży nieco, ale i zmniejszy znaczenie terminala LNG na wyspie Krk w Chorwacji (ok. 2,5-3 mld m³ przepustowości).

Biorąc pod uwagę fakt, że budowa tego typu instalacji (kilkadziesiąt kilometrów podwodnego gazociągu na dnie wód przybrzeżnych) nie stanowi istotnego wyzwania logistycznego, a możliwość działania rosyjskiej dyplomacji jest obecnie mocno ograniczona, nie należy się spodziewać poważnych komplikacji, które zablokowałyby powodzenie projektu.